

مصغر علی کرامتی

مدیر پیشین امور اوپک
و روابط با مجامع انرژی وزارت
نفت؛ سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲

کشف، سرمایه‌گذاری و توسعه میدان گازی پارس جنوبی، با وجود مشکلات و محدودیت‌هایی که در دهه اخیر به دلیل تحریم‌های ایالات متحده آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران به وجود آمده است، می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین دستاوردهای صنعت نفت ایران پس از انقلاب اسلامی محسوب شود. این میدان گازی نقش حیاتی در تأمین انرژی کشور و رشد اقتصادی ایران دارد و تأثیرات گسترده‌ای بر توسعه زیرساخت‌های انرژی و افزایش درآمدهای ارزی کشور داشته است.

در مقابل یکی از مهم‌ترین ضعف‌ها و کاستی‌هایی که در صنعت نفت ایران پس از انقلاب اسلامی به چشم می‌خورد، نبود توجه کافی به بهسازی، نوسازی و توسعه صنعت پالایشگاهی کشور بوده است. این کم‌توجهی نه تنها به افزایش کمبود فرآورده‌های نفتی مورد نیاز جامعه منجر شده، بلکه مشکلات زیست‌محیطی قابل توجهی نیز به همراه داشته است. نبود سرمایه‌گذاری کافی افزون بر ایجاد چالش‌های اقتصادی، فشارهای مضاعفی بر محیط زیست کشور وارد کرده و لزوم اصلاح و توسعه این بخش از صنعت نفت را بیش از پیش آشکار ساخته است.

مهران امیر معینی

معاون بازاریابی و عملیات گاز مدیریت
امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران (مدیرعامل شرکت
ملی صادرات گاز ایران) دی ۱۳۹۶ تا دی ۱۳۹۸

بزرگ‌ترین دستاورد صنعت نفت پس از انقلاب اسلامی، واگذاری فعالیت‌ها و امور نفتی در بخش‌های مهم صنعت نفت به متخصصان ایرانی بوده است. وجود فشارهای ناشی از جنگ نابرابر با عراق به خوبی نشان داد تکیه بر نیروهای متخصص داخلی می‌تواند به رشد و توسعه صنعت نفت منجر شود.

هر چند تکیه بر نیروهای داخلی در سال‌های ابتدایی فرصتی را در صنعت نفت ایجاد کرد، ولی پس از آن توجه خاصی جهت افزایش کیفیت و ارتقای نیروی انسانی از طریق مدیریت، سازماندهی و آموزش صورت نگرفت، بنابراین کارکنان با کمبود دانش مدیریتی، دانش فنی و حتی روابط سازمانی مواجه بودند.

همچنین توجهی به ساختار شرکت‌ها اعم از اداری، مالی و مدیریتی برای ارتقا و کارآمدتر کردن سیستم نشده است و شرکت‌ها به مثابه یک اداره و کارگزار فعالیت می‌کنند. در برخی موارد حتی نظر مشاوران خارجی برای انجام این کار با توجه به تضاد منافع برخی مدیران ارشد مورد توجه قرار نگرفت.

عبدالحمید دلپوریش

مدیر پیشین برنامهریزی
تلفیقی شرکت ملی نفت
اردیبهشت ۱۳۸۵ تا آبان ۱۳۹۵

پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، صنعت نفت به دستاوردهای زیادی نائل شد. بزرگ‌ترین این دستاوردها توسعه میدان گازی عظیم پارس جنوبی شامل پالایشگاه‌های گازی و مجتمع‌های بزرگ پتروشیمی بوده که تأثیر شگرفی در اقتصاد کشور داشته و در تاریخ ۱۱۰ ساله صنعت نفت کشور سابقه نداشته است، اما شاید مهم‌ترین تأثیر پیروزی انقلاب بر صنعت نفت، تقویت توان داخلی و ایجاد روحیه اتکا به نیروی انسانی توانمند بود. نکته حائز اهمیت اینکه عمده امور مربوط به توسعه پارس جنوبی نیز توسط نیروها و متخصصان داخلی انجام شده است.

باید به این نکته اشاره کنم که البته توسعه شبکه گازی و گازرسانی به تمام شهرها و روستاهای کشور نیز اقدام بسیار بزرگی بود که در هیچ کشوری حتی آمریکا نظیر ندارد، اما از این جهت که لازمه این کار نیز توانایی تولید و تأمین گاز مورد نیاز بود، بنابراین به نظر توسعه پارس جنوبی اقدام برجسته‌تری به حساب می‌آید.

از سوی دیگر بزرگ‌ترین نقطه ضعف صنعت نفت در طول این مدت، ناکارآمدی مدیریت کلان کشور در زمینه بهینه‌سازی مصرف انرژی بوده است، در نتیجه منابع بیکران انرژی بدون ارزش افزوده اقتصادی مناسب هدر می‌رود و به این ترتیب کشور می‌توانست در اقتصاد جهانی انرژی شرایط بهتری داشته باشد.

صنعت نفت و به ویژه تولید گاز طبیعی به عنوان یکی از مهم‌ترین دستاوردهای این دوران شناخته می‌شود. گاز طبیعی به عنوان منبعی راهبردی، نقشی کلیدی در تأمین انرژی کشور و ایجاد زیرساخت‌های توسعه اقتصادی ایفا کرده است. توسعه شبکه‌های گازرسانی، افزایش ظرفیت تولید و تبدیل ایران به یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان گاز جهان، از جمله دستاوردهایی است که در این سال‌ها محقق شده است. توسعه میدان‌های گازی از جمله میدان پارس جنوبی، راه‌اندازی شبکه‌های گسترده گازرسانی و تقویت صنایع مرتبط با گاز همچون پتروشیمی از جمله افتخارات این صنعت است.

با وجود این موفقیت‌ها، چالش‌هایی نیز وجود دارد که مانع از بهره‌برداری کامل از این ظرفیت‌ها شده است. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، اصرار بر قیمت‌گذاری دستوری و عدم پذیرش کامل سازوکارهای بازار است. قیمت‌گذاری غیربازاری، در بسیاری از موارد سبب کاهش جذابیت سرمایه‌گذاری در این حوزه شده و شرکت‌های داخلی و خارجی را از مشارکت در پروژه‌های صنعت نفت باز داشته است.

افزون بر این، بی‌توجهی به الزامات سرمایه‌گذاری در نگهداشت و به‌روزرسانی تأسیسات، در برخی موارد به کاهش بهره‌وری و افزایش هزینه‌های تولید منجر شده است. این در حالی است که رقابت جهانی در صنعت نفت و فشارهای ناشی از تحریم‌ها، نیاز به سیاست‌گذاری‌های شفاف و علمی را بیش از پیش نمایان می‌کند. برای عبور از این چالش‌ها و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود، تغییر نگاه به سیاست‌گذاری ضروری است. پذیرش سازوکارهای بازار، ایجاد مشوق‌های اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و تقویت همکاری‌های بین‌المللی می‌تواند به رشد پایدار این صنعت کمک کند.

سعید خوشرو

مدیر امور بین‌الملل
شرکت ملی نفت ایران
از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰